

OIKOYMENH

EDICE OIKÚMENÉ

Svazek 190

RÜDIGER SCHMIDT
CORD SPRECKELSEN

Nietzsche pro začátečníky

Tak pravil Zarathustra

Úvod do četby

Přeložil Petr Kitzler

PRAHA
2017

Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.
www.flu.cas.cz

OIKOYMENH
www.oikoymenh.cz

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Schmidt, Rüdiger [Nietzsche für Anfänger. Česky]

Nietzsche pro začátečníky : Tak pravil Zarathustra : úvod do četby /
Rüdiger Schmidt, Cord Spreckelsen ; přeložil Petr Kitzler. – Vydání první.
– Praha : Filosofický ústav AV ČR, v. v. i., 2017. – 149 stran. – (Oikumené ;
svazek 190). – Přeloženo z němčiny
ISBN 978–80–7298–242–4 (brožováno)

14(430) * 165.242.2:801.73 * 801.73 * (035) * (0.072)

- Nietzsche, Friedrich, 1844–1900. Also sprach Zarathustra
- německá filozofie – 19. století
- interpretace (filozofie)
- interpretace textů
- příručky
- komentáře

14 – Filozofické systémy a hlediska [5]

Knihla vychází s laskavou podporou Ediční rady AV ČR

Odborní recenzenti: prof. PhDr. Pavel Kouba, doc. PhDr. Jiří Pechar

Original title: *Nietzsche für Anfänger. Also sprach Zarathustra*
Eine Lese-Einführung von Rüdiger Schmidt und Cord Spreckelsen
© 1995 dtv Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG, Munich/Germany
Lic.: Agentur Dr. Ivana Beil, Schollstr. 1, D-69469 Weinheim, www.dtv.de

Translation © Petr Kitzler, 2017
© Filosofický ústav AV ČR, v. v. i., 2017
© OIKOYMENH, 2017
ISBN 978-80-7298-242-4

Obsah

Předmluva	9
Případ pro čtenáře	
Nietzsche – člověk ze skla	11
Zastávky	12
Texty a podvrhy	17
Čí texty čteme?	19
Nietzschova dílna	21
Nová zátěž	23
Kniha pro všechny a pro nikoho?	
Zarathustra se objevuje	25
Nová bible?	26
Styl	29
Halkyonský tón	31
Typ	34
Jméno	36
Fasety	38
Mudrc poněkud jiného typu	
Bezbožník	42
Hnus	53
Přítakání	55
Tvořit, milovat, ničit, trpět	60
Jen blázen! Jen básník!	69
Myšlenky jako experimenty: Zarathustrova pravdomluvnost.	77
Slavní mudrci	78
Člověk svědomitého ducha	80
Učenci	84
Čistě poznávající	87

Kajícník ducha	91
Stín	96
Zarathustrova pravdomluvnost	99
Zarathustra, poněkud jiný mudrc	101
Věštec	103
Objevitel, pokušitel, experimentátor	104
Tanečník a smíšek.	105
Mrzák	106
Úběžníky	
Nadčlověk.	107
Vůle k moci	115
Věčný návrat téhož	123
Čtyři knihy <i>Zarathustry</i>	
Ke kompozici	134
Příchody a odchody: čtyři díly	135
Zarathustrova předmluva	136
Zarathustrovy řeči.	136
První díl	136
Druhý díl	138
Třetí díl	140
Čtvrtý díl	141
Jak číst <i>Zarathustru</i>	145
Dodatky	
Literatura	147
Ediční a překladatelská poznámka	149

Věnováno Sabine a Silvii

Předmluva

Zarathustra zaujímá mezi mými spisy výjimečné místo. Lidstvu jsem v něm dal největší dar, jaký doposud dostalo. Tato kniha, jejíž hlas se klene nad tisíciletími, je nejenom nejvyšší knihou, která existuje, onou vlastní knihou horského vzduchu – celý fakt „člověk“ leží v nedozírné dálce *pod* ní –, ale je i knihou *nejhlubší*, zrozenou z nejniternějšího bohatství pravdy, je nevyčerpatelnou studnicí, do níž se žádné vědro neponoří bez toho, aby nebylo při vytažení naplněno zlatem a dobrotou. (KSA 6, 259)

Spis *Tak pravil Zarathustra* „zaujímá výjimečné místo“. Stal se Nietzscheho nejznámějším dílem, jež bylo chápáno, uctíváno i odsuzováno jako pokus o novou posvátnou knihu. Nietzschev *Zarathustra* irituje ještě více než jeho ostatní díla: kniha není ani filosofickým pojednáním v běžném smyslu, ani básní; především však formálně vybočuje z rámce ostatních Nietzscheových spisů. Nikde jinde nevytvořil hlavní postavu, nikde jinde nenalezneme tolik stylistických ozvuků náboženských knih. Kniha se vymyká zařazení ve více ohledech.

A Nietzsche sám? Také on se vzpírá tomu, aby zaujímal stanoviska. Citovaný výrok k *Zarathustrovi* je z *Ecce homo*, poslední knihy, kterou připravil pro tisk, knihy, jež je obranou jeho samého. „Mám příšerný strach z toho, že budu jednoho dne prohlášen za *svatého*: lze uhádnout, proč tuto knihu vydávám předem; snad zabrání tomu, aby se mnou někdo tropil neplechu...“ (KSA 6, 365). I v *Ecce homo* je mnoho iritujícího, které je zde však vztaženo na samotného Nietzscheho: „Proč jsem tak moudrý“, „Proč jsem tak chytrý“, „Proč píšu tak dobré knihy“, „Proč jsem osudem“ – tak znějí nadpisy jednotlivých oddílů díla.

Tento poslední autobiografický spis dokumentuje extrémy a zlomy. A přesto: jakkoli silně mohou nevyrovnanosti v *Ecce homo*

Předmluva

odkazovat i na Nietzscheho turínské zhroucení, jež znamená katastrofální konec jeho myšlenkové činnosti, tento vlastní komentář odráží živost jeho myšlenek, formuluje radikální sebeoceňování stejně jako radikální pochyby o sobě samém a naznačuje právě to, proč stojí za to Nietzscheho číst:

Nechci být žádným světcem, to raději kašparem... Možná že kašparem jsem... A přesto, nebo spíše nikoli přesto – neboť až dosud nebylo nic prohanějšího než světci –, ze mne mluví pravda. (KSA 6, 365)